

Wam Tesarõn Pawre kot Tesarõn kamã Jejus kõt hkwýjê hwýr kagà nẽ mẽn

Pawre na pre kagàja nhĩpêx. Kêp Jejus nhỹ hã mẽ ahkre ho pa xwýnhjê hõ na pre. Jakamã na pre kagàja nhĩpêx nẽ ma krĩ pê Tesarõn kamã Jejus kõt hkwýjê hwýr kumẽ. Tesarõn kamã Jejus ã kãm mẽ hkurê xwýnhjaja na prem Jejus ã mẽ homnuj o pa nhũm mẽ amnhĩ xà htýx kamã hamak o pa. Hãmri nhũm Pawre mẽ harẽn ma nẽ kagàja nhĩpêx nẽ mẽ hwýr kumẽ. Kot mẽ kãm mẽ hamaxpêr o hihtýx kaxyw mẽ kot arĩ Jejus kõt amnhĩ nhĩpêx mex o pa nẽ aa hkaga hkêt ã mẽ kãm karõ. Nẽ nhỹrmã Jejus akupýn kaxkwa rũm mẽ pahpê hkwýjê hwýr wrýk nẽ ma akupým amnhĩ kõt mẽ pahto àpirja nhũm mẽ kãm harẽ. ã na pre mẽ kãm mẽmoj jarẽ nẽ hã kagà anẽ nẽ mẽ kãm:

¹ Pa mẽ apê Tesarõn kamã Jejus kwý hã axpẽn wýr mẽ apikuprõnh xwýnhjaja? Xà mẽ amex na ka mẽ apa? Íxpê Pawre na pa mẽ awýr kagàja nhĩpêx nẽ mẽ awýr kumẽ. Siras mẽ Ximotre mẽ pa mẽ awýr kumẽ. Mẽ pahpê Mẽpanhĩpêxà maati Tĩrtũm mẽ Pahiti Jejus Kris wa hkwý jakamã na pa htem mẽ ato Tĩrtũm wýr rãhã ho ri ixpa. Kot mẽ akutã nojarêt rãhã nhũm mẽ ajamakêtkati nẽ axãmnhĩx mẽ apa kaxyw.

²⁻³ Nà mẽmoj kêt. Na pa htem mẽ amã ijamaxpêr nẽ mẽ anhy hã ixkĩnh nẽ ixpa hãmri nẽ mẽ awýr

kagàja mẽ. Na pa htem mẽ ato Tĩrtũm wỳr rãhã ho ri ixpa nẽ kãm mẽ ajarẽnh o:

—Pa Tĩrtũm. E mãn ka Tesarõn kamã akrajê pumu. ãm hãmri na ka pre tanhmã mẽ hkrã hto nhũm mẽ akõt amnhĩ nhĩpêx mex o pa. Na htem amnhĩ kaxyw akõt hamaxpêr tỳx nẽ. Jao mẽ piitã mẽ kamã ukaprĩ kamã tanhmã mẽ ho ajuta hto ho pa. Nhũm mẽ kãm mẽ ixkurê xwỳnhjaja Pahihti Jejus Kris ã tanhmã mẽ ho ho pa htã nhũm mẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr o hkaprĩ nẽ Jejus mẽ war akaga hkêt nẽ. Arĩ war anhỹ hã amnhĩ to htỳx nẽ Pahihti Jejus kutêp tanhmã kãm amnhĩ nhĩpêx to ho pa. ãm hãmri na htem ã amnhĩ nhĩpêx anẽ Tĩrtũm. Na pa htem mẽ kot ã amnhĩ nhĩpêx anhỹrja mã ijamaxpêr nẽ ixkĩnh nẽ.

Anhỹr o pa htem mẽ ato kuwỳ. ⁴ E Kris kõt ixkwỳjaja. Nà Tĩrtũm kãm mẽ ajapê jakamã na pre amnhĩm mẽ arê. Kot mẽ ato hkra nhũm nhỹrmã kuri mẽ amex nẽ atĩr tũm nẽ apa ho apa kaxyw. Ra mẽ ixte ja hã mẽ ajarẽnh mar mex.

Mẽ piitã mẽ kot Tesarõn nhõ xwỳnhjê jarẽnh mar ã mẽ harẽnh

⁵ Nẽ na pa prem ma mẽ awỳr mõ nẽ mẽ amã Jejus jarẽnh o mẽ akõt ixpa. Kot mẽ panê tanhmã amnhĩ nhĩpêx to hã harẽnh o ri mẽ akõt ixpa. Nom pa mẽ amnhĩ krã hkõt mẽ amã ixujarẽnh kêt nẽ. ãm Tĩrtũm Karõ nhỹ hã na pa prem hihtỳx xà ho tanhmã mẽ amã ixkapêr to ka prem mẽ inhma nẽ mẽ ixkõt ajamaxpêr kurê kumrêx. Na pa prem tãm amnhĩ nhĩpêx o ri ixpa ka mẽ ja hã mẽ ixpumunh o ri mẽ ixkõt apa. ⁶ Tã Jejus kõt amnhĩ xunhwỳ nẽ hkõt amnhĩ nhĩpêx mex nẽ. Nẽ mẽ ixkõt amnhĩ

nhĩpêx mex nê. Mê kot Jejus ã tanhmã mê ato htã ka htem Tĩrtũm Karõ nhỹ hã akĩnh nê hkõt amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho ri apa. ⁷ Tã nhũm pika pê Masetõn mê Gres wa kamã Jejus kõt mê pahkwỳjaja ã mê ate amnhĩ nhĩpêx anhỹr ã mê ajarẽnh ma nê mê apyrà nê ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o pa. ⁸ Na ka prem tanhmã Jejus kot mê panê amnhĩ nhĩpêx to hã harẽnh o ri mê hkõt apa nhũm mê piitã mê akapêr ma. Nom mê tapxipixjaja mar kêt nê. Na mê ra ohtô nê mê ajarẽnh ma nê mê apyrà nê ma mê kãm Jejus jarẽnh o pa. Ra mê ate Jejus kõt amnhĩ xunhwỳr ã amnhĩ jarẽnh o ri apa nhũm mê piitã kot mê amar jakamã mê pajaja na pa htem mê kãm ã mê ajarẽnh anhỹr kêt nê. Mo kaxyw? Ra mê kot mê ajarẽnh mar mex kênã. ⁹ Na pa htem nhỹri krĩ hõ hwỳr pøj nhũm mê ixpumu nê ra mê tãmjaja mê inhmã mê ajarẽnh kurê kumrêx. Nê mê ajarẽnh o:

—Kwa Tesarõn kamã Kris kõt mê pahkwỳjaja na xep kãm mê akĩnh nê. Amnepêr na pre htem amnhĩm sãnti nhĩpêx nê kêp mēhpãm ã harê nê amnhĩ to hwỳr o pa. Tã ka xep prem ma mê hwỳr mō nê mê kãm Tĩrtũm kapêr jarê nhũm mê ama nê Tĩrtũmja sãnti rom ãm hãmri hã omunh kurê kumrêx. Hãmri nê gryk ã sãnti kaga hpa nê Tĩrtũm kõt amnhĩ xunhwỳr nê hkõt pix mã amnhĩ nhĩpêx mex o pa. ¹⁰ Nê amnhĩ wỳr Tĩrtũm Kra kamã hamak rãhã ho ri pa. Anê.

Ãm hãmri na ka htem amnhĩ wỳr kamã hamak rãhã ho apa. Na pre ty nhũm Hipêêxà Tĩrtũm akupỹm ho htĩr. Tã koja nhỹrmã akupỹn mê pahwỳr kumê nhũm akupỹn mê pahwỳr wrỳ.

Hãmri pu mẽ ãm pix kukwak ri mẽ kot amnhĩ xà htỳx kãm hamak o pa htũm xàta wỳr papa hkêt nẽ.

2

Pawre kot amnhĩ jarẽnh

Sikũn Korĩt 1.12, 4.1-6

1-2 Nẽ kormã mẽ awỳr mẽ inhmõr kêt ri na pa prem kormã Piripos nhõ xwỳnhjê mã Tĩrtũm kapẽr jarẽnh o ri mẽ hkõt ixpa. Nom nhũm mẽ hkwỳjaja kãm mẽ inhmar prãm kêt nẽ. Na prem Jesus ã mẽ inhmã kapẽr punuj nẽ mẽ inhĩpêx kati pa prem amnhĩ xà htỳx kamã ijamak o mẽ hkõt ixpa. Na ka prem ja hã mẽ ijarẽnh ma. ã mẽ kot mẽ inhĩpêx anhỳr tã pa mẽ tee ri amnhĩ kukamã ijamaxpêr pê Tĩrtũm kapẽr jarẽnh kaga hkêt nẽ. Na pa prem arĩ mẽ kãm Jesus kot tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx to hã harẽnh o ri mẽ hkõt ixpa. Tã mẽ awỳr inhnojarêt nẽ Tĩrtũm nhỹ hã amnhĩ to htỳx nẽ ma mẽ awỳr mỗ. Hãmri nẽ mẽ amã tanhmã Jesus jarẽnh to ho ri ixpa. Ka prem mẽ inhma hãmri nẽ axohtô nẽ hkõt amnhĩ xunhwỳ. ³ Nom pa prem ixêx rom tanhmã mẽ amã ixkapêr to hkêt nẽ. Rỳ mẽ inhmã mẽmoj prãm xàj mẽ ano kupyrr pê mẽ amã ixkapêr kêt nẽ. ⁴ Rỳ mẽ ate mẽ ixkapêr mar nẽ mẽ inhmex ã mẽ ijarẽnh kaxyw pa tanhmã mẽ amã ixkapêr to hkêt nẽ. ãm Tĩrtũm kot mẽ inhmar nẽ tapxipix mẽ inhmex ã mẽ ijarẽnh pix prãm xàj na pa prem mẽ amã kapẽr jarẽnh o ri mẽ akõt ixpa. Tĩrtũm tapxipix na hte tanhmã mẽ pakute hkõt mẽ pahpumunh rãhã ho pa. Tãm na pre mẽ ixte kapẽr jarẽnh o ri ixpa kaxyw mẽ ixunhwỳ.

⁵ Xàn pa prem mẽ ijakwa nhĩkjê ho mẽ ate tãm amnhĩ nhĩpêx ã mẽ ajarẽ hãmri nẽ mẽ ijakwa nhĩkjê ho mẽ ato ixkapêr punuj nẽ? Nà na pa prem ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nẽ. Na pa prem ixkatàt kôt mẽ ate amnhĩ nhĩpêx ã mẽ apumunh kôt tanhmã mẽ ajarẽnh to ho ri ixpa.

Nẽ xà mẽ ate mẽ ixkapêr mar nẽ akĩnh nẽ hpãnhã mẽ inhmã amnhĩrer kaxyw na pa prem mẽ awỳr mō nẽ mẽ amã Jejus kapêr o mẽ ajahkre? Nà na pa prem kàxpore prãm xàj mẽ amã ixkapêr kêt nẽ. Tĩrtũm kot ja kôt mẽ ixpumunh mex.

⁶ Rỳ xà mẽ ate mẽ inhmex ã mẽ ixto jarkrar kaxyw na pa prem mẽ awỳr mō? Nà mãnẽn ja kaxyw kêt. Æ mẽ ate mẽ ijarẽnh anhỹr prãm xàj na pa htem Tĩrtũm kapêr o mẽ ajahkre ho ri ixpa hkêt nẽ.

⁷ Rỳ xàn pa pre mẽ awỳr mō nẽ mẽ amã amnhĩ jarẽnh o:

—E mẽ ixte Jejus nhỹ hã ixkapêr o ixpa xwỳnh jakamã kot paj mẽ amã tanhmã ixkapêr to ka mẽ inhma nẽ hpãnhã mẽ inhmã amnhĩre.

Anhỹr o mẽ amã ixkapêr? Nà na pa pre ã mẽ amã ixkapêr anhỹr kêt nẽ. Na pa prem te mẽ katorxà kot hkrajê nhĩpêx pyràk o mẽ anhĩpêx nẽ amarĩ mẽ ajahkre ho ixpa nẽ mẽmoj tã mẽ awỳr kêt nẽ.

⁸ Mẽ inhmã mẽ akĩnh jakamã na pa prem mẽ amã ixprĩ hã Tĩrtũm kapêr piitã harẽnh par o mẽ akôt ixpa nẽ mẽ kot ja hã tanhmã mẽ ixto pymaj tee ri amnhĩ kukamã ijamaxpêr o ri ixkaprĩ hkêt nẽ. Æm ixàmnhĩx ri tanhmã Jejus kot mẽ panẽ amnhĩ nhĩpêx to hã harẽnh o mẽ akôt ixpa. ⁹ Mẽ apê mẽ ixkwỳ jakamã na pa prem tanhmã mẽ amã

ixkapêr to hpãnhã mẽ ixàpkur xà rỳ mẽmoj tã mẽ awỳr kêt nê. Na pa prem mẽ pamjaja mẽmoj tã ixàpênh pê mẽ amã ixkapêr o ri ixpa. Nê ixàpênh rũnh kumrêx. Arĩgro hã nê kamàt kãm. Mãn arĩ mẽ ate ã mẽ ixte amnhĩ nhĩpêx anhỹrja ã anohtỳx japêr ko. ¹⁰ Na pa prem tãm amnhĩ nhĩpêx o mẽ akôt ixpa. Tĩrtũm kãm hprãm xà hkôt. Jao tanhmã amnhĩ to mex to rãhã ho ri ixpa ka prem amnhĩ tã mẽ ixpumu. Nhũm Tĩrtũm haxwỳja ja hã mẽ ixpumu. ¹¹ Na pa pre mẽ apê mẽ ixkra pyrak mẽ anhĩpêx o ri mẽ akôt ixpa. ¹² Jao mẽ amã ixkapêr mex nê. Nê mẽ akaprĩ nê apa xwỳnhjaja pa prem akupỹm mẽ ajamaxpêr o mẽ axihtỳx hãmri nê mẽ apiitã mẽ amã ixkapêr nê mẽ amã:

—Kwa kêr ka mẽ Tĩrtũm kôt amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho ri apa nê aa hkaga hkêt nê. Anê.

Tĩrtũm tãm na pre amnhĩ wỳr mẽ pahwỳ pu prem hkôt amnhĩ xunhwỳ. Tã koja nhỹrmã amnhĩ wỳr mẽ pahto api pu mẽ Kra Jejus kukwak ri wa kuri pamex kumrêx nê ri papa ho papa. Jakamã kwa kêr ka mẽ hkôt amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho ri apa.

Jejus kwỳjaja kãm Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr hkêt xwỳnhjê pyma hkêt

Atre 17.1-9

¹³ Nê ma mẽ awỳr mẽ inhmõrta ã na pa prem mẽ amã Tĩrtũm kapêr jarênh o ri mẽ akôt ixpa ka prem mẽ inhma nê mẽ ixte amnhĩ krã hkôt mẽ ixkapêr ã mẽ ixkamnhĩx kêt nê. Na ka prem ãm hãmri mẽ ixte Tĩrtũm kapêr jarênh ã mẽ ixpumunh kurê kumrêx nê amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpêr nê Jejus mẽ Hipêêxà wa hkôt amnhĩ xunhwỳ. Jakamã

na pa hte mẽ amã ijamaxpêr nê mẽ anhyã hã ixkĩnh nê. Hãmri nê Tĩrtũm mã mẽ anhyã hã ixkĩnh jarẽnh o ri ixpa. Nà na ka htem arĩ Tĩrtũm kapêr kôt amnhĩ nhĩpêx mex nê. ¹⁴ Nhũm hte mẽ akwỳjaja tee ri ja hã mẽ apumu nê Jejus ã mẽ atomnuj nê. Nom mẽ kapxipixjaja ã mẽ anhyãpêx anhyãr kêt nê. Jutej kamã Ijaew kwỳjaja na prem mẽ apyrà nê Jejus kôt amnhĩ xunhwỳ nhũm mẽ hkwỳjaja tee ri ja hã mẽ omu nê hã mẽ hipêx kati ho pa.

¹⁵ Amnepêm Ijaew na prem Tĩrtũm nhỹ hã mẽ kãm kapêr o mẽ pa xwỳnhjê homnuj nê mẽ hkwỳjê hpar o pa. Hãmri nhũm hpãnhã mẽ hkanrêhã mẽ htãmnhwỳjaja mẽ uràk nê Pahihti Jejusja pĩ. Tã jarãhã mããnên ã Jejus ã mẽ panhyãpêx anê nhũm Tĩrtũm tee ri mẽ pahtã mẽ omu nhũm ja kêp omnuj tỳx kumrêx nhũm mẽ pahtã mẽ kamã gryk nê.

Na hte mẽ apê Ijaew kêt xwỳnhjê ho hkra nhũm Ijaew kãm ja prãm kêt ¹⁶ jakamã na htem mẽ akwỳ kot Tĩrtũm kôt amnhĩ xunhwỳr pymaj mẽ anê mẽ ixkurê nê mẽ inhmã:

—Kwa Ijaew kêt xwỳnhjê mã Tĩrtũm kapêr jarẽnh kêt nê. Ja mex kêt. Anê.

Mẽ ate Jejus kôt amnhĩ xunhwỳr nê nhỹrmã Tĩrtũm wa kuri atĩr tũm nê apaja mẽ kãm hprãm kêt jakamã na htem ã mẽ anê àmnàr o pa anhyãrja o amnhĩ tomnuj nê. Mẽ kot amnhĩ tomnuj tỳx o mẽ pa xwỳnh jakamã na Tĩrtũm mẽ kamã gryk nê. Koja nhỹrmã mẽ kot amnhĩ xà htỳx kamã hamak tũm xà hwỳr mẽ rẽnh pa.

*Pawre akupỹm Tesarõn nhõ xwỳnhjê hwỳr hkra
hã harẽnh
Atre 17.10-13*

17 Nẽ ma mẽ awỳr mẽ inhmõr tã mẽ anhõ krĩ kamã mẽ kêp Kris kwỳ hkêt xwỳnhjaja na pre mẽ ixpumu nẽ mẽ anê mẽ ijano pa prem ijapôj nẽ hpãnhã ma nhỹhỹm krĩ hõ hwỳr ixpa. Nom arĩ mẽ amã ijamaxpêr rãhã nẽ mẽ ato ijamak o ri ixpa nẽ xatã akupỹm mẽ awỳr ixkrà. 18 Na pa prem inhmã akupỹm mẽ awỳr inhmõr prãm tỳx nẽ. Ixpê Pawre na pa pre xatã mẽ awỳr ixkrà htã nhũm Satanasti tanhmã mẽ anê ixpê amnàr to pa kormã mẽ awỳr inhmõr kêt nẽ. ãm tee ri inhmõr prãm kaprỳ. 19-20 Mẽ inhmã mẽ akĩnh tỳx. Mẽ ate Tĩrtũm kôt amnhĩ nhĩpêx mex jakamã koja nhỹrmã Pahihti Jejus akupỹn mẽ pahwỳr wrỳ pa mẽ akuri xa nẽ kãm mẽ ajarẽnh o:

—Pa Pahihti. E Tesarõn nhõ xwỳnhjê pumu. Na ka pre mẽ hwỳr inhmẽ pa mẽ hwỳr mỗ nẽ mẽ kãm ajarẽ nhũm prem inhma nẽ amnhĩ kaxyw akôt hamaxpêr tỳx nẽ akôt amnhĩ xunhwỳ. Tã na htem akôt tãm amnhĩ nhĩpêx rãhã ho pa.

Anhỹr o kãm mẽ ajarẽ nẽ mẽ anhỹ hã ixkĩnh tỳx kumrêx.

3

*Pawre kot Tesarõn wỳr Ximotre mẽnh ã harẽnh
Atre 17.14-15, 18.5*

1-5 Nẽ kormã mẽ akôt ixpa ri na pa pre Kris kwỳ hkêt xwỳnhjaja kot Kris ã tanhmã mẽ atomnuj to hkukamã mẽ amã mẽ harẽ ka prem mẽ inhma. Na htem ã Kris ã mẽ pahkurê xwỳnhjaja mẽ panhĩpêx anhỹr o pa. Tã nhũm prem ã mẽ anhĩpêx anẽ pa mẽ ajarẽnh ma nẽ tee ri mẽ akukamã ijamaxpêr nẽ axpẽn mã mẽ ajarẽnh o:

—Hêxta waa nê. Kwa mẽ kot Jejus ã tanhmã mẽ homnuj toja mỳrapê mãn mẽ tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr nê Jejus kaga rỳ ko. Mãn ra Satanasti tanhmã mẽ kãm Jejus o hêx to nhũm mẽ kuma nê tanhmã hamaxpêr to nê hkaga. Kwa mãn pu prem ãm mẽ kãm Tĩrtũm kapêr jarênh kaprỳ nà? Anê.

Hãmri nê tee ri mẽ akukamã ijamaxpêr nê mẽ awỳr Ximotre mẽnh kaxyw nê kãm:

—Mãn ra Tesarôn nhõ xwỳnhjaja Jejus ã tanhmã mẽ homnuj to nhũm mẽ amnhĩ xà htỳx kamã hamak o ra tee ri amnhĩ kukamã hamaxpêr. Kwa ma mẽ hwỳr mỗ nê ja hã mẽ omu. Hãmri nê mẽ kot Kris kôt amnhĩ xunhwỳr tỳx kaxyw mẽ hamaxpêr o axihtỳx. Hãmri nê akupỹn wa ixwỳr mỗ nê wa inhmã tanhmã mẽ harênh to. Kot paj Siras mẽ wa akutêp jar Atenas kamã wa arĩk. Anê.

Hãmri nê mẽ awỳr kumê. Ximotre na hte Siras mẽ wa inhĩhkô hã mẽ kãm Tĩrtũm kapêr jarênh o pa. Nê Kris kot tanhmã mẽ panê amnhĩ nhĩpêx toja nhũm wa inhĩhkô hã mẽ kãm harênh o pa. Tã pa pre mẽ awỳr kumê nhũm ma mẽ awỳr mỗ pa Siras mẽ wa Atenas kamã kutêp arĩk.

Ximotre akupỹn mỗr nê Pawre mã mẽ harênh

⁶ Tã nhũm ra ham akupỹn mẽ arũm wa ixwỳr mỗ nê wa inhmã tanhmã mẽ ajarênh to pa wa mẽ ajarênh ma nê ixkĩnh nê. Na ka xep htem arĩ amnhĩ kaxyw Kris kôt ajamaxpêr tỳx rãhã nê. Jao mẽ amã mẽ piitã mẽ hkĩnh nê tanhmã mẽ ho mex to ho ri apa. Nê arĩ mẽ inhmã ajamaxpêr nê ixpyrà nê mẽ amã mẽ ixpumunh prãm o ri apa. ⁷ Nà ãm hãmri na ka htem ã amnhĩ nhĩpêx anê. Na pa wa ra jar ixpunuj nê ixpa nê Kris ã amnhĩ xà htỳx

kamã ijamak tâ mẽ ajarẽnh ma nẽ tãm ijamaxpêr.
⁸ Tesarõn nhõ xwýnhjaja kot Kris ã tanhmã mẽ
 anhĩpêx to htã ka mẽ arĩ hkõt amnhĩ xunhwýr tỳx
 rãhã nẽ. Pa wa mẽ ajarẽnh ma nẽ mẽ anhỹ hã
 ixkĩnh pê tanhmã Pahihti Jejus mã amnhĩ nhĩpêx
 to ho ri ixpa. ⁹ Nà na pa hte wa mẽ anhỹ hã ixkĩnh
 nẽ. Nẽ xatã Tĩrtũm mã mẽ ajarẽ nẽ kãm:

—Pa Tĩrtũm. Nà ãm hãmri na ka pre amnhĩ kõt
 Tesarõn kãm akwýjê xunhwýr tỳx nẽ nhũm htem
 akõt amnhĩ nhĩpêx mex rãhã ho pa. ãm hãmri na
 ka hte ã mẽ hipêx anẽ. Na pa hte mẽ kot amnhĩ
 nhĩpêx mã ijamaxpêr o ri ixpa nẽ ixkĩnh nẽ.

Anhỹr o kãm mẽ ajarẽ. ¹⁰⁻¹¹ Nom kãm ja pix
 jarẽnh kêt nẽ. Na pa hte wa mããnẽn arĩgro hã
 nẽ kamàt kãm amnhĩ to Mẽpanhĩpêxà Tĩrtũm mẽ
 Pahihti Jejus Kris wa hwýr kãm ixihýtỳx rãhã ho
 ixpa nẽ wa kãm:

—Kwa Tĩrtũm mẽ Jejus wa. Na pa wa ra inhmã
 Tesarõn wýr inhmõr nẽ mẽ pahkwýjê pumunh
 prãm tỳx nẽ. Kormã mẽ kot akapêr jatur xà mar
 kêt. Tã wa inhmã akupỹm mẽ hwýr wa inhmõr nẽ
 mẽ kãm akapêr jatur xàm mẽn prãm. Mẽ kot mar
 nẽ akõt amnhĩ nhĩpêx mex o pa kaxyw. Kwa xat ka
 wa akupỹm mẽ hwýr wa inhmẽ nà? Anẽ.

Na pa hte wa ã amnhĩ to wa hwýr rãhã ho ixpa
 anẽ. Tã koja wa akupỹm mẽ awýr wa inhmẽ pa wa
 ma mẽ awýr inhmõr kurê kumrêx. ¹² Koja Tĩrtũm
 tanhmã mẽ akrã hto ka mẽ amã axpẽn kĩnh pê
 tanhmã axpẽn to ajuta hto ho ri apa. Nẽ mẽ amã
 akwýjê hã ma ho te mẽ kam amã amnhĩ tâ ma
 pyræk o ri apa. ã kot kaj mẽ apiitã axpẽn nhĩpêx
 anẽ. Te wa inhmã mẽ akĩnh pê tanhmã mẽ ato

mex to pyræk. ¹³ Koja Tirtũm ja kaxyw tanhmã mẽ akrã hto ka mẽ tãm ajamxpěr mex nẽ. Kêr kê Jejus nhỹrmã akupỹn wrỳ. Mẽ kot hkôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnhjê mẽ ro hã akupỹn wrỳ. Hãmri ka mẽ Mẽpanhĩpêêxà Tirtũm kutã amnhĩ kukamã ajamxpěr nẽ tãm mẽ ate amnhĩ nhĩpêx ã amnhĩ pumunh kôt akĩnh nẽ apikunhar o kuri akuhê. No ri tee ri amnhĩ kamã ajamxpěr nẽ ajakwamnajre nẽ akuhê hkêt nẽ.

4

*Tirtũm kãm mẽmoj prãm ã harẽnh
Rõmãn 13.11-14; Epes 5.3-14*

¹ E Jejus kôt ixkwỳjaja. Na pa prem ma mẽ awỳr mỗ nẽ Tirtũm kapěr o mẽ ajahkre ho ri mẽ akôt ixpa. Mẽ ate mar nẽ Tirtũm kãm hprãm xà hkôt tanhmã amnhĩ nhĩpêx to kaxyw. Ka prem mẽ inhma nẽ hkôt amnhĩ nhĩpêx mex o ri apa. Tã kot paj axte ja hã tanhmã mẽ amã karõ hto. Pahihti Jejus nhỹ hã axte mẽmoj tã mẽ amã karõ. Jakamã kwa kêr ka mẽ arĩ Tirtũm kapěr kôt pix mã ri amnhĩ nhĩpêx mex nẽ ỹ hã amnhĩ to htỳx pê ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr o ri apa. ² Na pa prem ra Jejus nhỹ hã mẽ amã mẽmoj tã karõ. Mẽ ate hkôt amnhĩ nhĩpêx prãm xàj mẽ amã hã karõ ka prem mẽ inhma. ³ Nà mẽ pahte tãm amnhĩ nhĩpêx o papaja na Tirtũm kãm hprãm. No kêt mẽ pahtỳx ri nhãm mẽnijê ho amnhĩkati o papaja na kãm hprãm kêt. ⁴ Jakamã kwa kêr ka mẽ amyjaja aprõ pix tãnopxar o ri apa. No mẽ ri nhãm mẽnijê ho amnhĩkati ho ri apa hkêt nẽ. Nẽ mẽ anijaja kêr ka mẽ amjên pix tãnopxar o ri apa. No mẽ ri nhãm mẽmyjê ho amnhĩkati ho ri apa hkêt nẽ. ⁵ Jejus

kwỳ hkêt xwỳnhjaja kot htỳx ri kãm hprãm xà hkôt mēnijē hwỳr mrar nē mē ho amnhĩkati htã kēr ka mē ho mē uràk kêt nē. Kwarĩ ho kwarĩ. ⁶ ã mē kot amnhĩ nhĩpêx anhỳr xwỳnhjaja koja Tĩrtũm nhỹrmã mē homnuj tỳx kumrêx. Na pa prem ra mē amã ja jarē ka prem mē inhma. Jakamã kwa kēr ka mē ã amnhĩ nhĩpêx anhỳr o ri apa hkêt nē. ⁷ Xà na pre Tĩrtũm ã mē pahte amnhĩ nhĩpêx anhỳr kaxyw amnhĩ wỳr mē pahwỳ nē mē pahto hkra? Nà ja kaxyw na pre mē pahto hkra hkêt nē. ãm mē pahte tãm amnhĩ nhĩpêx o ri papa kaxyw nē tãm ri axpēn nhĩpêx o ri papa kaxyw na pre mē pahto hkra. ⁸ Jakamã kot kaj mē atõ ja hã mē inhma nē ãm mē inhma nē arĩ ã amnhĩ nhĩpêx anē. Hãmri nē mē pajaja mē ixkapēr nhĩrõp axãm kêt nē. Tĩrtũm kapēr nhĩrõp kot kaj xa. Nē mããnēn kot mē pahwỳr Karõ mēnh xwỳnhja kapēr nhĩrõp kot kaj xa.

⁹ Nē mē amã axpēn kĩnh pē axpēn to mex o apa hprãm xàj na pre Tĩrtũm tanhmã mē amã kapēr o amnhĩrĩt to ka htem ã axpēn nhĩpêx anhỳr o ri apa. Jakamã kot paj mē axte ja hã tanhmã mē amã nē hkêt nē. ¹⁰ Na ka mē ra amã axpēn kĩnh pē te mē kam amã amnhĩ tã ma pyràk o axpēn nhĩpêx o ri apa. Nē pika pē Masetõn kamã Kris kõt mē akwỳjaja ka mē mããnēn amã mē hkĩnh pē ã mē hipêx anē. Tã kēr ka mē arĩ ã amnhĩ nhĩpêx anhỳr rãhã nē. ¹¹ Kot kaj mē ã amnhĩ nhĩpêx anē hãmri nē ajamakêtkati nē axãmnhĩx axàpēnh pix tãnopxar o ri apa. Jao mē hakwa kamã nhãm tanhmã mē hixi jarēnh to ho ri apa hkêt nē. Nē ãm amnhĩ pix tãnopxar o ri apa. Nē amnhĩ pa kukwak ri axàpkur kaxyw amnhĩm axàpēnh mex o ri apa. Na pa prem

ra ã ja hã mẽ amã karõ anẽ. ¹² Kot kaj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anẽ hãmri nẽ amã prãm xaj axàhwỳr o ri apa hkêt nẽ. Nhũm Kris kwỳ hkêt xwỳnhjaja mẽ ate amnhĩ nhĩpêx ã mẽ apumu nẽ axpèn mã mẽ ate tãm amnhĩ nhĩpêx xwỳnhjê hã mẽ ajarẽnh kurê kumrẽx.

Kris kwỳ htyk xwỳnhjê jarẽnh

Matêwre 24.29-31; Wam Korõt 15.51-58

¹³ E Kris kôt ixkwỳjaja. Na ka xep mẽ tee ri Kris kôt akwỳ htyk xwỳnhjê hkukamã ajam taxpêr. Jakamã kot paj ixprĩ hã tanhmã mẽ amã mẽ harẽnh to ka mẽ inhma. Nà Kris kwỳ hkêt xwỳnhjaja na htem ty nhũm mẽ hkwỳjaja tee ri mẽ hkukamã ham taxpêr o hkaprĩ nẽ. Mẽ htyk nẽ ma Jejus wỳr àpir kêt jakamã na htem mẽ mỳr pẽ hkaprĩ htỳx nẽ pa. No mẽ papajaja na pu htem ho mẽ urak kêt nẽ. ¹⁴ Jejus na pre ty nhũm Tĩrtũm akupỹm ho htĩr. Tã ra ã kot hipêx anhỳr jakamã koja nhỹrmã Jejus akupỹn wrỳ nẽ mẽ kot hkôt amnhĩ xunhwỳr nẽ htyk xwỳnhjê karõ nhũm man amnhĩ kôt kaxkwa rũm mẽ o wrỳ. Na pu htem ã ja kôt pajam taxpêr anẽ. ¹⁵⁻¹⁶ Na pre Pahihti Jejus inhmã hkôt mẽ pahkwỳ htyk xwỳnhjê jarẽnh o:

—Kot paj nhỹrmã akupỹn mẽ awỳr wrỳ ka mẽ ate ixkôt amnhĩ nhĩpêx xwỳnh piitã ma ixkutã axàpir o mỗ. Nom kot kaj mẽ arĩ atĩr nẽ apa xwỳnhjaja akumrẽx axàpir kêt nẽ. Kormã. Kojã Tĩrtũm kapêr o mẽ wrỳk xwỳnh krãhtũmja Tĩrtũm mã pifti kakô. Kakôr tỳx pa ixkwỳ htyk nẽ hikwỳ xwỳnhjê mã ixkapêr nẽ ixàmra kamã mẽ kumra. Nhũm mẽ hkarõ akupỹn mẽ hwỳr wrỳ nẽ mẽ kãm gjêx pa. Hãmri nhũm mẽ akupỹm htĩr nẽ kànhmã hkrĩ hpa

ně ma kumrêx ixkutã àpir o mō. ¹⁷ Hãmri ka mẽ ate ixkôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnh arĩ mẽ atĩr nẽ apa xwỳnhjaja ka mẽ hã ajêt nẽ mẽ atipxi nẽ ma ixkutã axàpir o mō pu mẽ kakrã kamã axpẽn kaxpa. Hãmri nẽ mẽ pahpimràatã ma kaxkwam api nẽ inhō krĩ hwỳr pōj. Kaj mẽ Tĩrtũm mẽ wa ixkuri amex kumrêx nẽ atĩr tũm nẽ apa ho apa. Anẽ.

¹⁸ ã Pahihti Jejus inhmã mẽ pakukamã mẽ pajarẽn anẽ. Jakamã kwa kêr ka mẽ tee ri mẽ pahkwỳ htyk xwỳnhjê hkukamã ajamaxpěr hkêt nẽ. ã ixujarẽn anhyrta ã anohtỳx pẽ axpẽn jamaxpěr o axihtỳx o ri axpẽn kôt apa.

5

Mẽ pahte akupỳn Jejus wrỳk xà hã arĩgro pumunh kêt ã harẽn

Matêwre 24.32-25.13; Wam Pêtre 3.8-13

¹⁻² Nẽ mẽ pahte Jejus akupỳm wrỳk xà hã arĩgro pumunh kêt jakamã kot paj mẽ amã tanhmã hã kagà hto hkêt nẽ. Koja nhỹrmã akupỳn mẽ pahwỳr nojarêt hãmri nẽ te kot mẽ ahkĩnh xwỳnh kot amnhĩ nhĩpêx pyrã nẽ mẽ pajaêr pẽ mẽ pahwỳr wrỳ. ³ Jakamã koja kormã wrỳk kêt ri nhũm Kris kwỳ hkêt xwỳnh kot amnhĩ wỳr kamã hamak kêt xwỳnhjaja hãmri mex nẽ pa hã amnhĩ pumu nẽ hkĩnh nẽ pa. Nẽ axpẽn mã kapěr o:

—Nà koja Tĩrtũm tanhmã mẽ pahto hkêt nẽ. Arĩ mẽ pamex nẽ ri mẽ papa kênã. Nà kot puj mẽ paxàmnhĩx ri pajamakêtkati nẽ ri papa ho papa.

Anhyr o axpẽn mã kapěr rôm nhũm puh Jejus mẽ haêr pẽ akupỳn wrỳ. Hãmri nẽ ma mẽ kot amnhĩ xà htỳx kamã hamak o pa htũm xà hwỳr mẽ rẽn pa

nhũm mẽ tee ri kêp hpimxur prãm kaprý. Te mẽ htujarô xwýnh kot amnhĩ nhĩpêx pyræk. Na htem mex nê pa htã hpijagri kaxyw õhy xà htýx kumrêx nê tee ri kãm õhy xà hkêt prãm kaprý ho hikwý. ⁴ Nom mẽ kajaja kot kaj mẽ urà nê amnhĩ jaêr pê akupým wrýk kãm omu nê tee ri amnhĩ kukamã ajamaxpêr o akaprĩ hkêt nê. ⁵ Mẽ pahpê Jejus kwý jakamã na pu htem kapêr kôt ri tãm amnhĩ nhĩpêx o ri papa. Jao te mẽ pahte mẽ kêp Jejus kwý hkêt xwýnhjê kot amnhĩ nhĩpêx pyræk kêt. ⁶ Na htem mẽ pahkĩnhã akupýn wrýk kukamã hamaxpêr kêt nê. Te htýx ri mẽ ôt rãhã ho hikwý pyræk. Nom mẽ papajaja na pu htem akupýn wrýk kamã pajamak o papa pê kãm tanhmã amnhĩ nhĩpêx mex to rãhã ho ri papa. ⁷ Te kot ja pyræk. Na htem kamát kãm gõr nê mẽmoj mã hamaxpêr kêt nê htýx hikwý. Nê mẽ hkwyjaja kamát kãm axpã nê htýx ri tanhmã amnhĩ tomnuj to ho pa. Jao hamaxpêr mex kêt nê. Tã mẽ kêp Jejus kwý hkêt xwýnhjaja hte mẽ uræk nê htýx ri tanhmã amnhĩ tomnuj to ho pa nê akupýn Jejus wrýk mã hamaxpêr kêt nê. ⁸ No kêt mẽ papajaja. Mẽ pahte hkôt amnhĩ xunhwýr xwýnhjaja. Kêr pu mẽ ho mẽ uræk kêt nê. Satanasti kãm mẽ pahte amnhĩ tomnuj prãm tã mẽ pahte kãm hprãm xà hkôt amnhĩ nhĩpêx pymaj kêr pu mẽ mẽmoj punuj pê amnhĩ to htýx rãhã ho ri papa.

Nê amnhĩ kaxyw Jejus kôt pajamaxpêr týx rãhã nê.

Nê mẽ pamã mẽ piitã mẽ hkĩnh pê mẽ kutã panojarêt rãhã ho ri papa.

Nê nhỹrmã Tĩrtũm mẽ hkra Jejus wa kuri pahtĩr tũm nê papa ho papa hkukamã mãn pajamaxpêr rãhã o ri papa.

Kot puj mẽ ã amnhĩ nhĩpêx anê hãmri nhũm Sa-tanasti tee ri mẽ pahte amnhĩ tomnuj prãm xàj mẽ pahkrãm pajamaxpêr punuj jagjênh kaprỳ.

⁹ Xà na pre Tĩrtũm mẽ pakamã gryk kãm mẽ kot amnhĩ xà htỳx kamã hamak tũm xà hwỳr mẽ pajanor kaxyw mẽ parê? Nà na pre ja kaxyw mẽ parênh kêt nê. ãm Pahihti Jejus Kris kukwak ri kot amnhĩ katut kôt mẽ pahte amnhĩ tomnuj rênh par nê mẽ pahto hkra kaxyw na pre mẽ parê.

¹⁰ Tã mẽmo kaxyw na pre Krisja mẽ panê ty? Nà nhỹrmã Tĩrtũm mẽ wa kuri mẽ pamex kumrêx nê pahtĩr tũm nê papa ho papa hprãm xàj na pre mẽ panê ty. Jakamã koja nhỹrmã akupỹm amnhĩ kôt ma mẽ pahto àpir kaxyw akupỹn mẽ pahwỳr wrỳ pu mẽ amnhĩ kaxyw hkôt pajamaxpêr xwỳnh piitã ma hkôt kaxkwa hwỳr api hãmri nê Tĩrtũm wa kuri pamex nê pahtĩr tũm nê papa ho papa. Kormã mẽ pahtĩr ri mẽ papa xwỳnhjaja nê ra mẽ htyk nê hikwỹ xwỳnhjaja nhũm akupỹm mẽ ho htĩr. Hãmri nê mẽ pahto hpimràatã amnhĩ kôt mẽ pahto àpir pa. Mẽ pahte hkôt amnhĩ xunhwỳr xwỳnh piitã koja Jejus nhỹrmã akupỹn wrỳ nê ã mẽ panhĩpêx mex anê.

¹¹ Tã ã kot anhỹr jakamã kwa kêt ka mẽ jam ajamaxpêr o apa pê axpên jamaxpêr o hihtỳx o ri axpên kôt apa. Nê Jejus kôt axpên jamaxpêr o hihtỳx o ri axpên kôt apa. Ra ã mẽ ate axpên nhĩpêx anhỹr tã kêt ka mẽ arĩ ho anhỹr rãhã ho ri apa nê aa hkaga hkêt nê.

*Tĩrtũm kapêr o mẽ pajahkre xwỳnhjê jarênh
Karatas 6.6; Wam Ximotre 5.17-19*

12 Nê kwa Kris kôt ixkwỳjaja. Na hte mẽ kot Tĩrtũm kapêr o mẽ ajahkre xwỳnhjaja mẽ ajahkre mex pê Tĩrtũm mã mẽ ajamār mex o pa. Na htem ã mẽ anhĩpêx mex anhỹr rāhā ho ri mẽ akôt pa. Tā kwa kêr ka mẽ amnhĩ tã mẽ omu nê mẽ kapêr mar tỳx nê. ¹³ Nê mẽ hã apijaàm pê tanhmã mẽ ho mex to ho apa.

Nê kwa kêr ka mẽ tām axpẽn nhĩpêx nê axàmnhĩx ri ajamakêtkati nê axpẽn kôt ri apa ho apa.

Mẽ pahte tanhmã Kris kôt mẽ pahkwỳjê nhĩpêx to hã mẽ pamã karõ

Epes 4.1-6

14 Nê koja Kris kôt mẽ anhĩõ kām kaga nê pa ka mẽ ja hã omu nê kām anê kê ã amnhĩ nhĩpêx anhỹr kêt nê. Kê hpānhā amnhĩ xàpkur xà kaxyw àpênh o pa.

Nê mẽ kām ma ho mẽ pa xwỳnhjaja ka mẽ kām mẽ hamaxpêr o axihtỳx o ri mẽ hkôt apa.

Nê kormã amnhĩ kaxyw Jejus kôt mẽ hamaxpêr tohtuj anhỹr xwỳnhjaja ka mẽ tanhmã Jejus kôt mẽ ho mẽ axihtỳx to kê mẽ hkôt amnhĩ nhĩpêx mex o pa.

E kêr ka mẽ ã mẽ axpẽn nhĩpêx anhỹr o ri apa nê axpẽn kamã agryk tokyx anhỹr kêt nê.

15 Nê koja mẽhõ tanhmã atomnuj to ka mẽ ãm omu nê amnhĩ tã tanhmã ho hkêt nê. ãm ho mex o ri apa. Nê mẽ piitã tanhmã mẽ ho mex to hpix kukamã ajamaxpêr rāhā nê.

16 ã mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx anhỹr o papaja na Tĩrtũm kām hprām.

Mẽ pahpê hkra hã pahkĩnh rāhā papaja na kām hprām.

17 Nẽ mẽ pahte Tĩrtũm mã amnhĩ jarẽnh rãhã ho papaja na mããnẽn kãm hprãm.

18 Nẽ tanhmã mẽ pakute htã arĩ Tĩrtũm mã mex o mex ã harẽnh o papaja na mããnẽn kãm hprãm. Mẽ pahkĩnh nẽ papa kamã kãm mex o mex ã harẽ. Rỳ mẽ pahpunuj nẽ papa htã arĩ kãm mex o mex ã harẽ. Rỳ nhũm mẽhõ tanhmã mẽ panhĩpêx to htã pu mẽ arĩ kãm mex o mex ã harẽ.

Ã mẽ pahte amnhĩ nhĩpêx anhỹr o papaja na Tĩrtũm kãm hprãm.

Mẽ pahte tanhmã Tĩrtũm Karõ nhĩpêx to hã mẽ pamã karõ

19 Nẽ koja Tĩrtũm Karõ mẽ amã mẽmoj tã tanhmã kapêr o amnhĩrĩt to ka mẽ ama nẽ hkõt amnhĩ nhĩpêx kurê kumrêx. Rỳ mẽhõ mã tanhmã akapêr to kurê kumrêx. No kêr ka mẽ ama nẽ ãm ama nẽ atỳx ri hã apa hkêt nẽ. 20 Rỳ nhũm mẽhõ Tĩrtũm Karõ nhỹ hã tanhmã mẽ amã kapêr to ka mẽ ama nẽ agryk nẽ tanhmã ho akapêr punuj to hkêt nẽ.

21 Koja Tĩrtũm kapêr kõt tanhmã mẽ amã mẽmoj jarẽnh to nẽ ãm hãmri Tĩrtũm Karõ nhỹ hã harẽnh ã amnhĩ jarẽ. Ka mẽ ama nẽ hkõt amnhĩ nhĩpêx.

22 No koja Tĩrtũm kapêr kwỳm ri tanhmã mẽmoj jarẽnh to hãmri nẽ Tĩrtũm Karõ nhỹ hã ja jarẽnh kêt nẽ. ãm amnhĩ krã hkõt harẽ. Ka mẽ tee ri ama nẽ amnhĩ krã kamã kapêr xir tỳx kêt nẽ. Jao hkõt amnhĩ nhĩpêx kêt nẽ.

Tanhmã Pawre kot mẽ ho Tĩrtũm wỳr to hã harẽnh

Wam Tesarõn 3.3, 16

²³ Nẽ na pa hte mẽ ato Tĩrtũm wỳr o ri ixpa nẽ kãm:

—Pa Tĩrtũm. Nà ate mẽ inhmã mẽ ijamakêtkati xà nhõr jakamã na pa htem anhỹ hã ixàmnhĩx ijamakêtkati nẽ ri ixpa. Jakamã kwa kêr ka tanhmã Tesarõn kamã akwỳjê ho kê mẽ amnhĩ to mex rãhã ri pa. Jao tãm amnhĩ nhĩpêx nẽ tãm ri hamaxpêr rãhã nhũm Pahihti Jejus Kris akupỹn mẽ ixwỳr wrỳ.

Anhỹr o mẽ ato kuwỳ. ²⁴ Tã koja ã mẽ anhĩpêx anẽ. Ra kot amnhĩ jarẽnh xà hkôt. ã mẽ anhĩpêx anhỹr kaxyw na pre amnhĩm mẽ arê.

Kagà jatur xà

²⁵ E Kris kôt ixkwỳjaja. Kwa kêr ka mẽ amnhĩ xwar ixto Tĩrtũm wỳr o apa.

²⁶ Nẽ kêr ka mẽ atar Kris kôt mẽ pahkwỳjê piitã mẽ kãm mẽ ijarẽ.

²⁷⁻²⁸ Nẽ kê Pahihti Jejus Kris mẽ akutã nojarêt rãhã ho pa. Ixte Pahihti nhỹ hã ã mẽ amã ixkapêr nẽ hã kagà anhỹr jakamã kêr ka mẽ atar Kris kwỳjê piitã mẽ kãm kamã harẽ kê mẽ piitã ixkapêr ma.

Tã ãm ja pix na hapêx. Ixpê Pawre na pa ã mẽ amã kagà nhĩpêx nẽ mẽ awỳr mẽnh anẽ.

Tĩrtũm kapēr ã kagà nyw **New Testament in Apinayé (BR:apn:Apinayé)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apinayé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apinayé [apn], Brazil

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apinayé

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

383a4e22-34cd-505f-9cc2-2f9921e7aa9f